

Myndighetskontroll og egen-/internkontroll – hvordan henger det sammen?

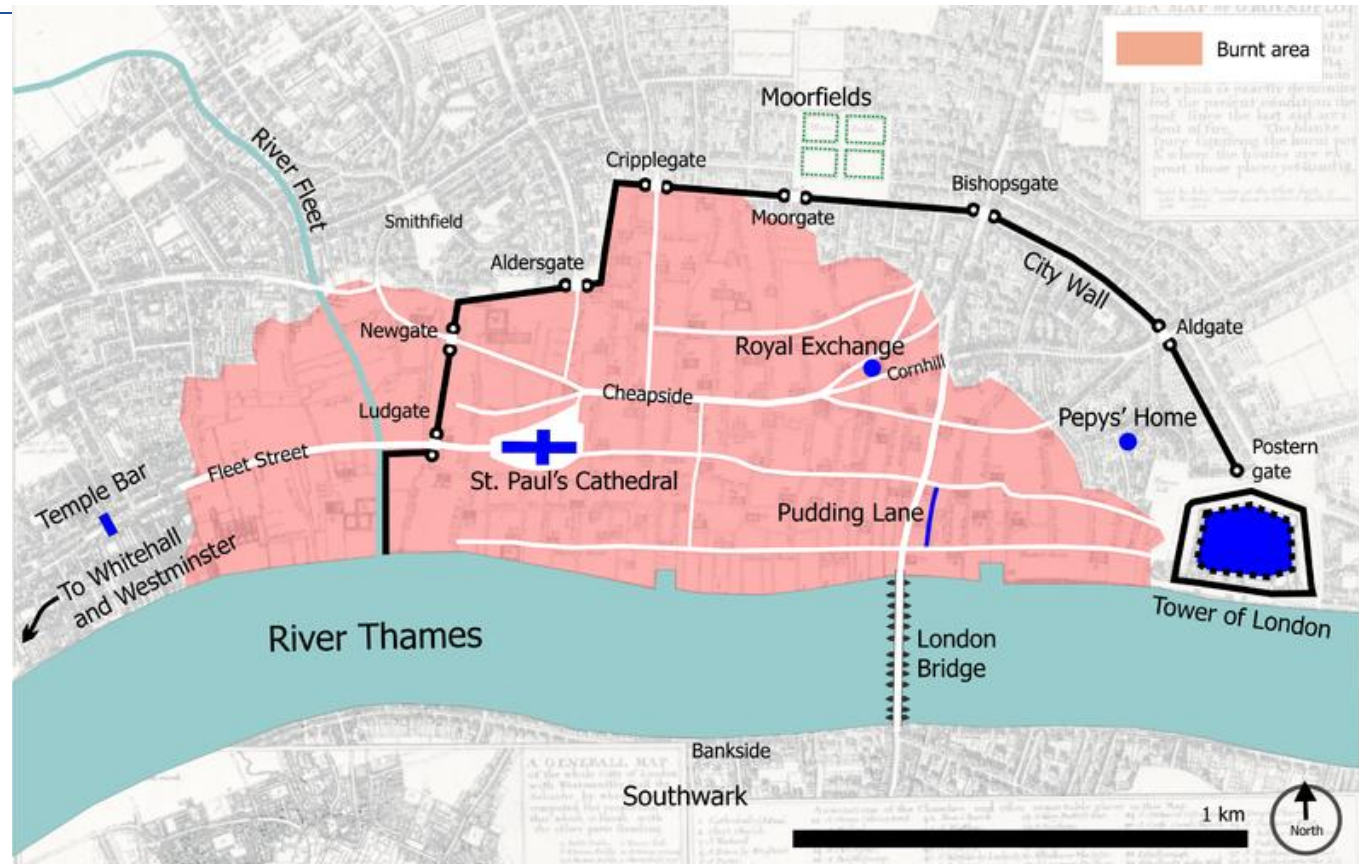
ESRA-seminar om fremtidens risikostyring
8. Nov. 2012
Prof. Preben H. Lindøe

Disposisjon

- Hvem er best egnet til å styre risiko?
 - virksomhetene som selv «produserer» risiko, eller myndighetene med «riset bak speilet»?
- Er *internkontroll* - forstått som myndighetskrav svaret? (Ja, takk begge deler)
- Hvordan er sammenhengen mellom virksomhetenes risikostyring - og myndighetskontroll?
 - Eksempler fra maritim, offshore og landbasert industri.

London 1666

Når 13000 bygninger brant ned begynte noen å tenke på forsikring

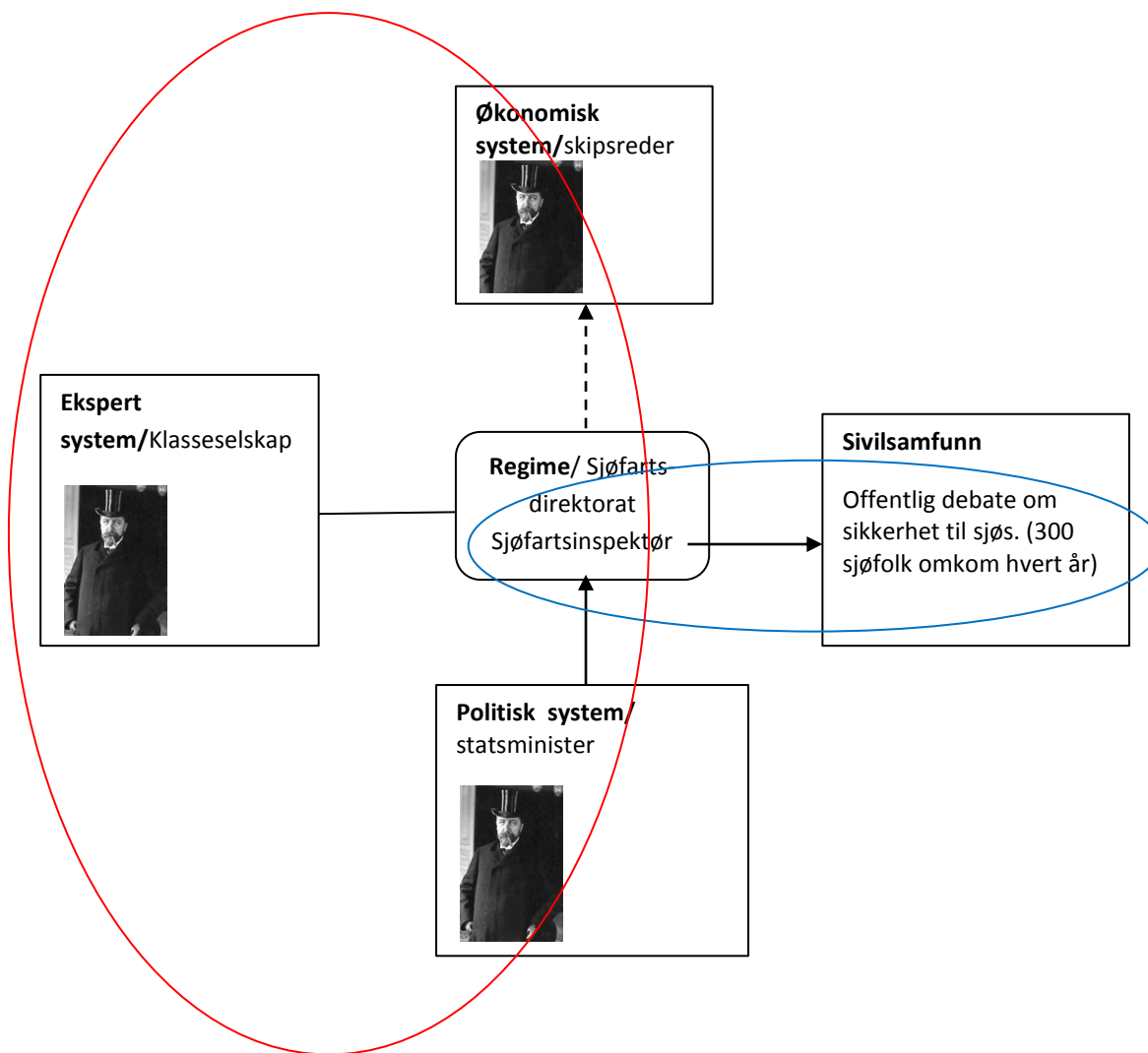
London 1774

- Edwards Lloyds kaffebar:
 - Her ble 79 medlemmer enige om å skyte inn 15 pund hver som en gjensidig forsikringsklubb for å sikre sine skip og med et ubegrenset ansvar.
- For å kunne sette en riktig forsikringspremie var det nødvendig å kunne vurdere skipenes tekniske tilstand
- Lloyds Register of Shipping ble etablert som det første «klasseselskap» for sertifisering av skip

Et tidlig regime for maritim risikoregulering

- Norske forsikringsklubber hadde også behov for teknisk (risiko)vurdering av skip
 - Det norske Veritas ble etablert i 1864
 - Styret i DNV bestod av redere - som også var representanter for forsikringsklubbene
- Et regimet for maritime risikoregulering ble etablert ved at:
 - Sjødyktighetsloven av 1906 gav myndighetene anledning til å delegerer teknisk vurdering og inspeksjon til private aktører
 - DNV fikk «lovgivende og dømmende» myndighet innen dette regimet

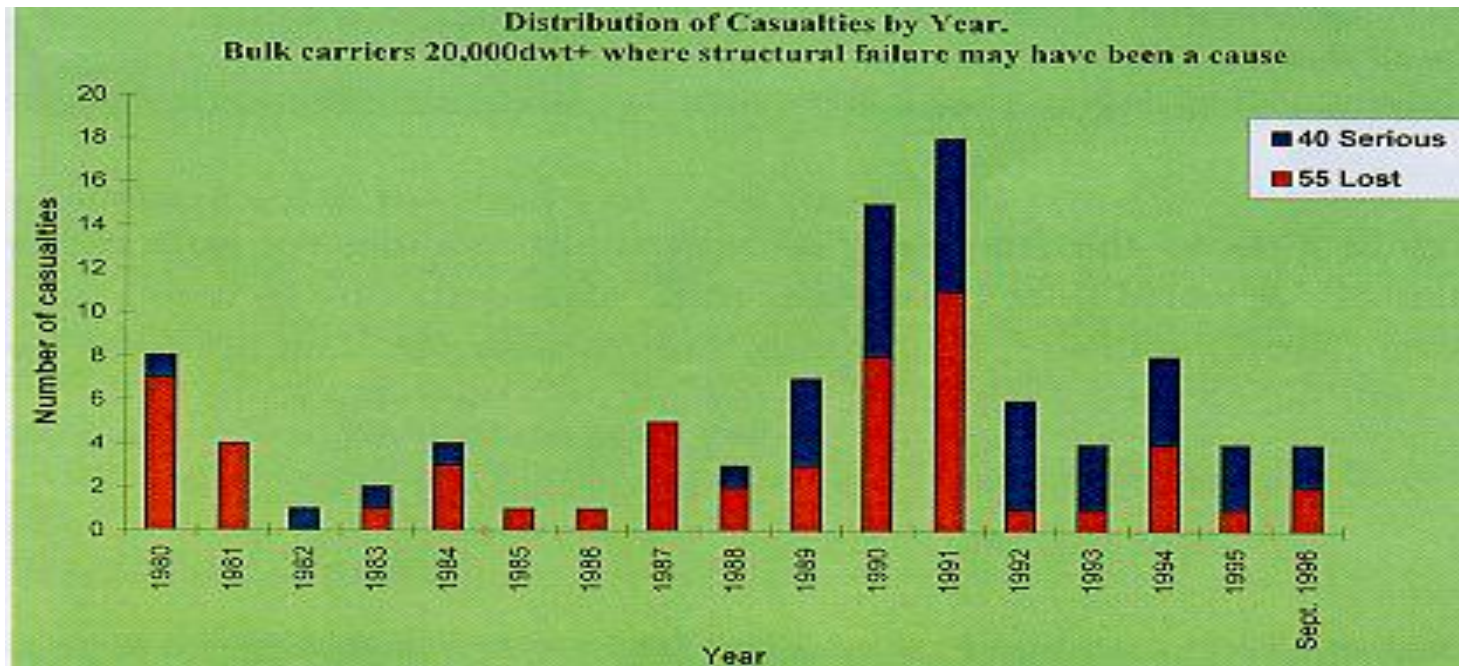
Et regime med «selv-regulering»

Maritim riskoregulering

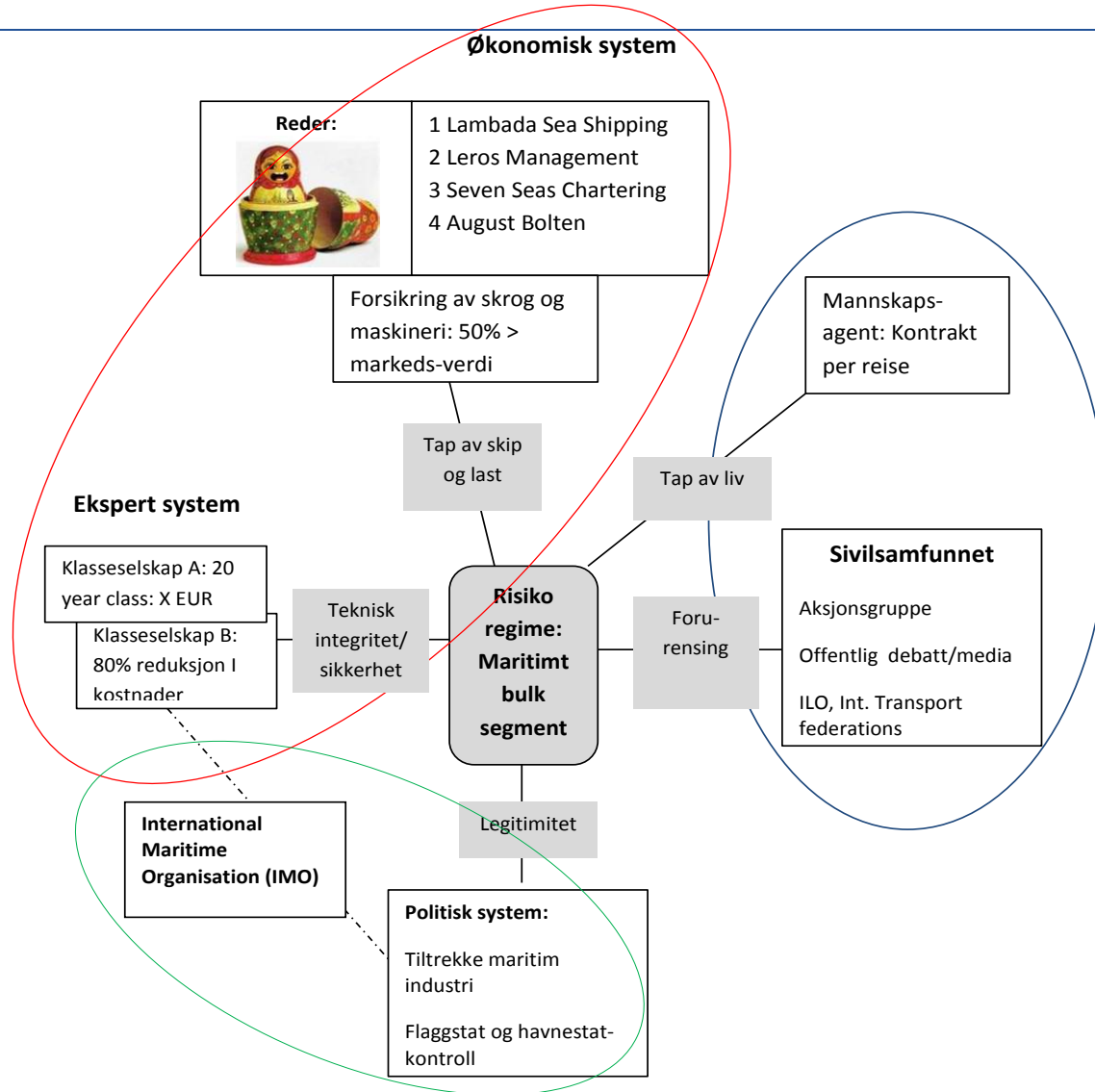
	Occupational Health and Safety	Technical Safety	Environmental Safety
Global: IMO, ILO, ITF	STCW	SOLAS	MARPOL
	International Safety Management (ISM) Code		
National: Flag State Coast stat, Port of call	National adoption of ISM Code		
	National Transport Union	Port State Control	Port State Control
Ownership, Operator/manager, Shipmaster	Application of ISM-Code	Application of ISM Code Classification Societies Certifications	

Tapsoversikt for bulkcarriers (1980-1996)

55 skip tapt, 40 skip havarert og 611 sjøfolk omkom innen standard bulk-carriers over 20.000 dwt. p.g.a strukturell svikt/ lav teknisk standard.

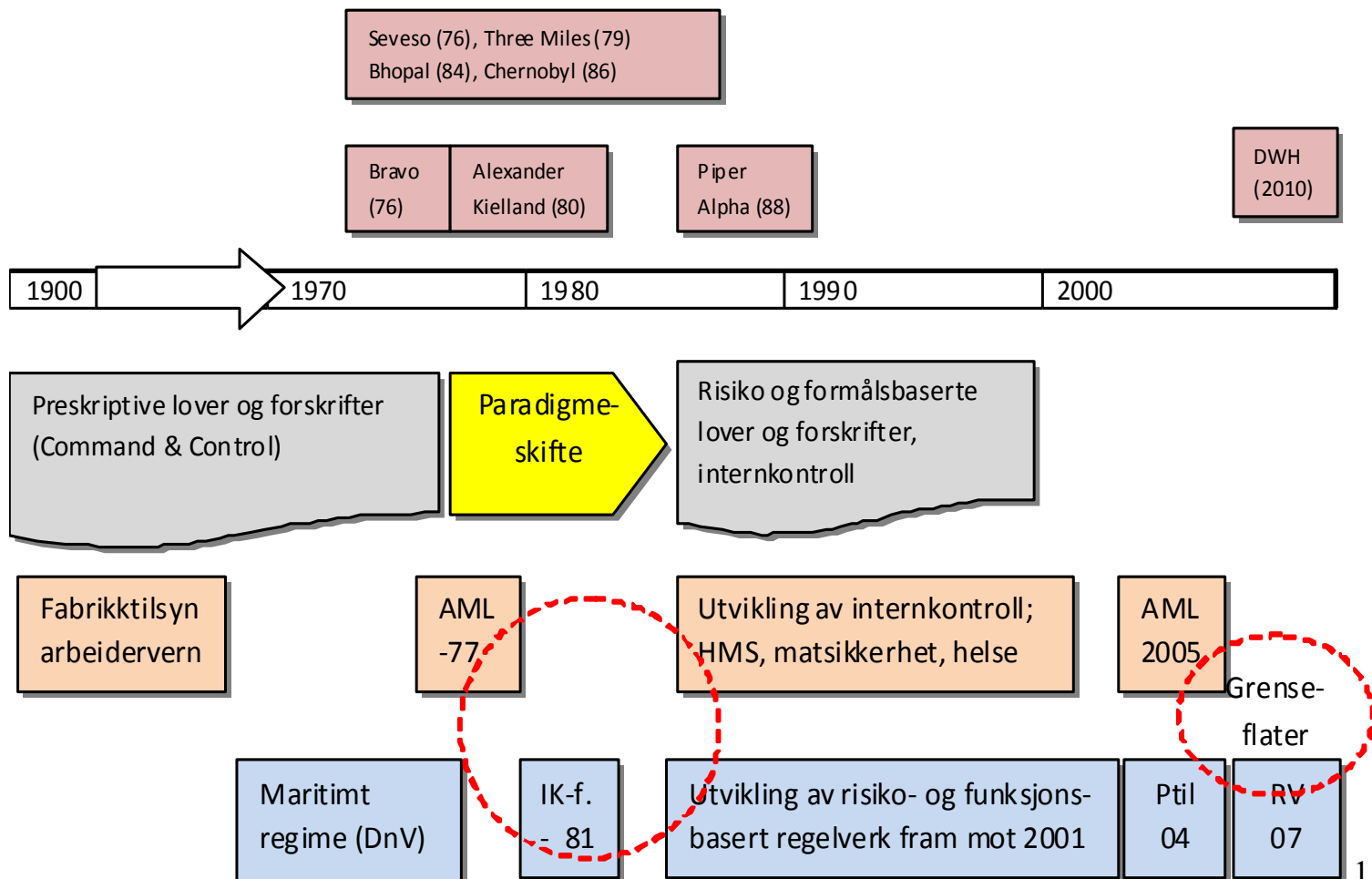
Eksemplet «Leros Strength» (1997)

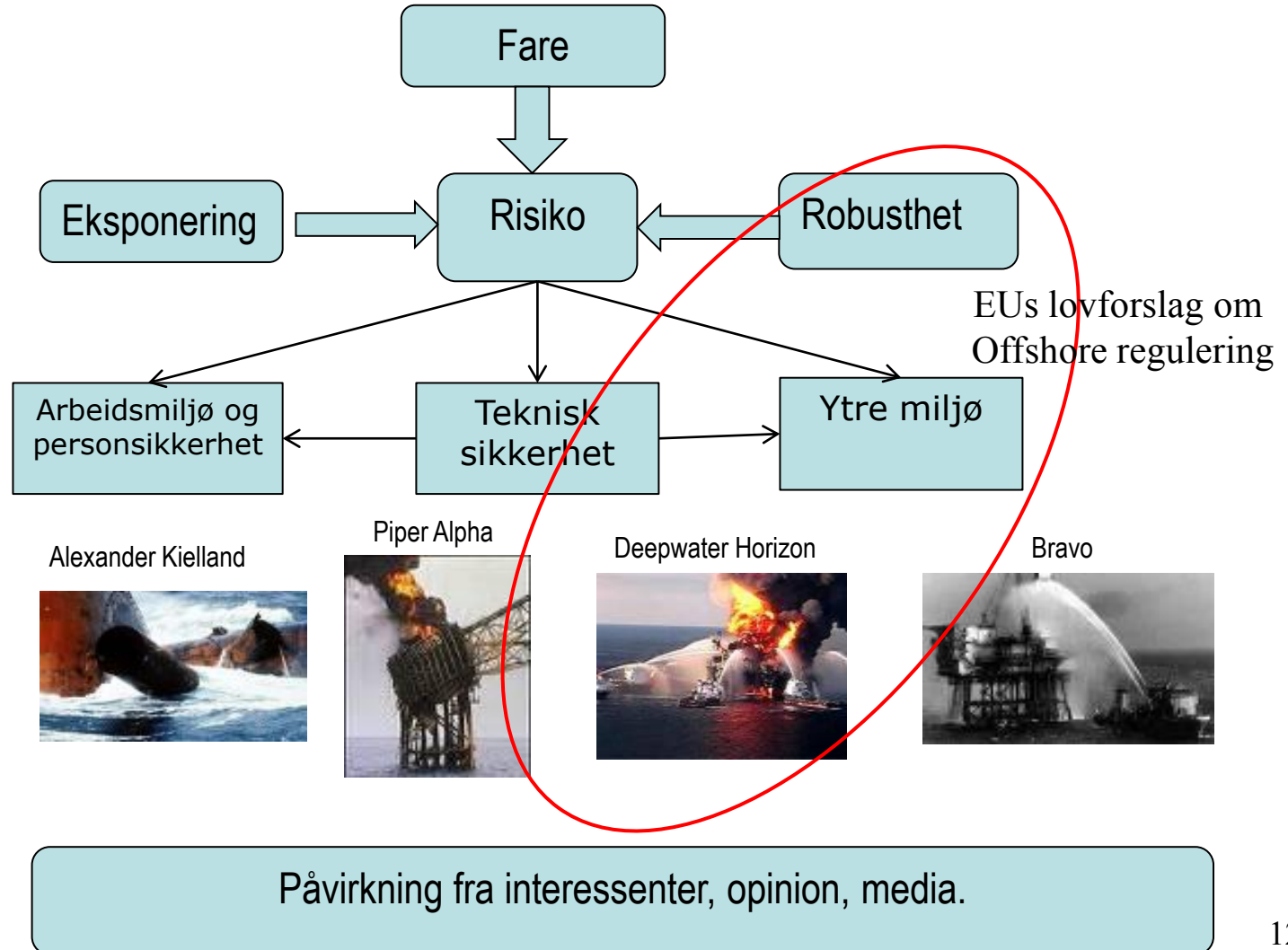
Hvor er (system)svikten?

- «Bukken og havresekken»?
- Manglende incentivsystem for virksomhetene som «produserer» risiko?
- Fragmentert kontrollregime?
- Manglende faglig/teknisk kunnskap?
- Manglende opinion og politisk trykk?
- Manglende moralsk dømmekraft?

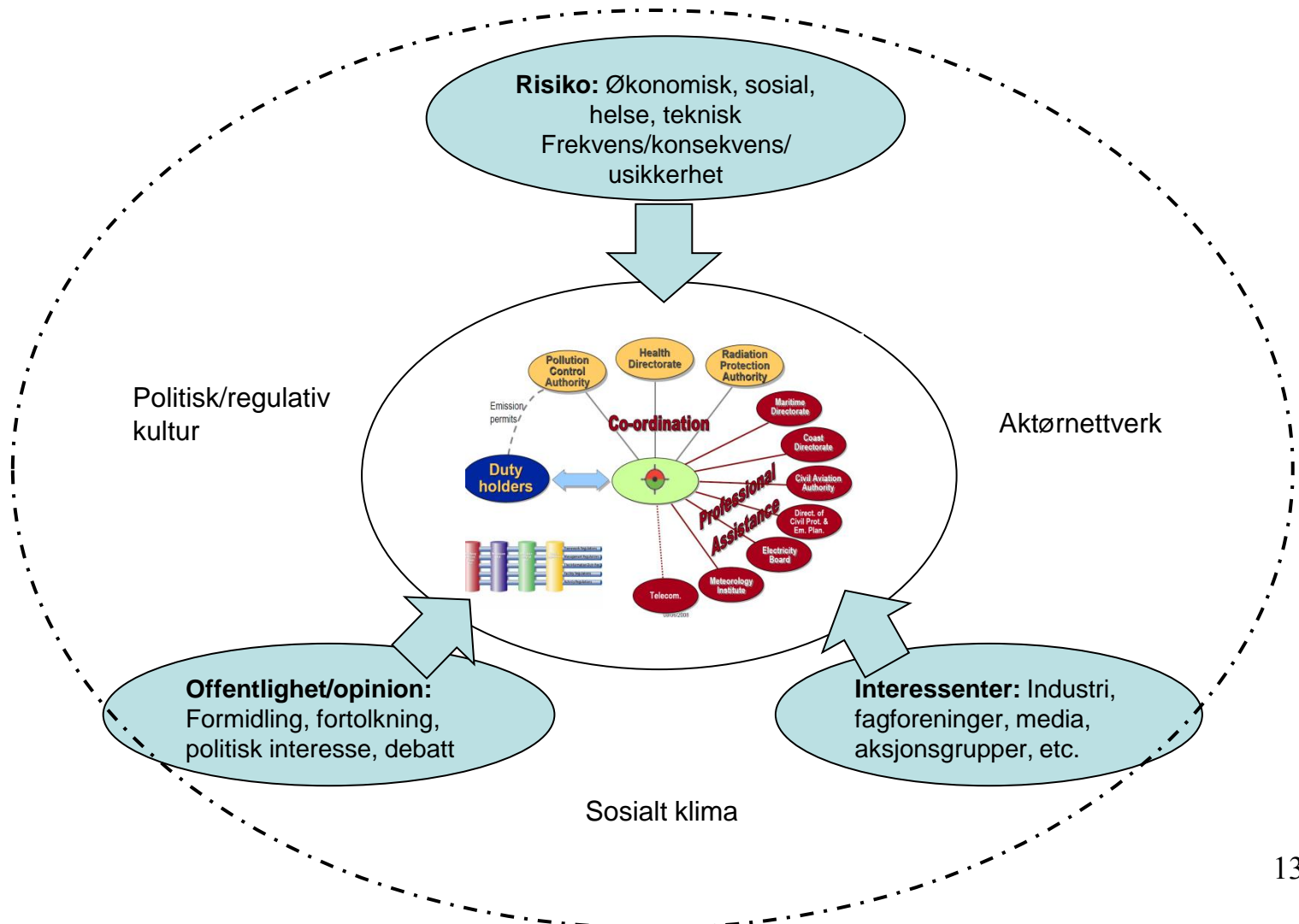
Risikoregimer – et hundreårs perspektiv

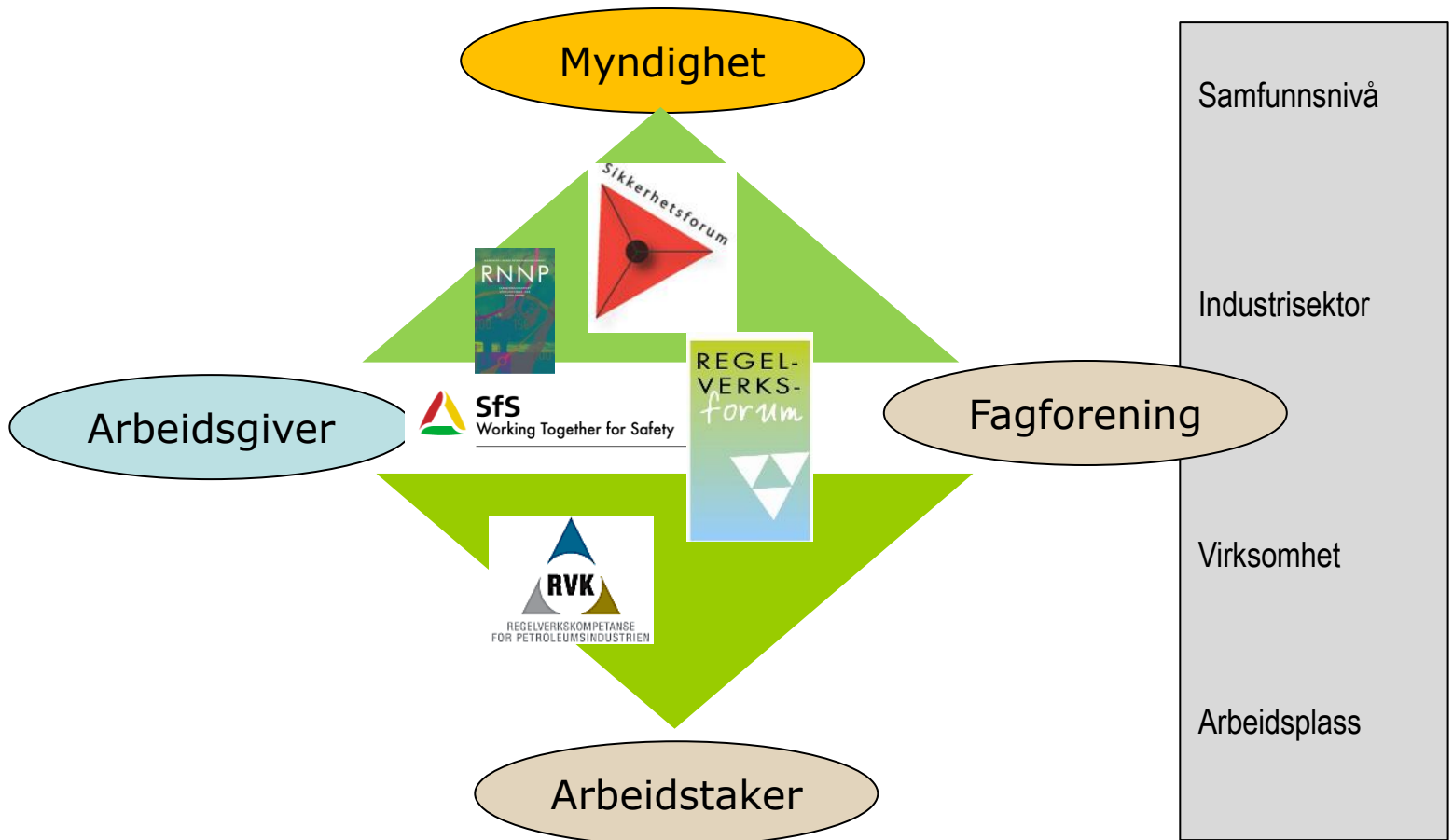
Politikk, risiko og regulering

Risikoregulering av norsk olje- og gass virksomhet

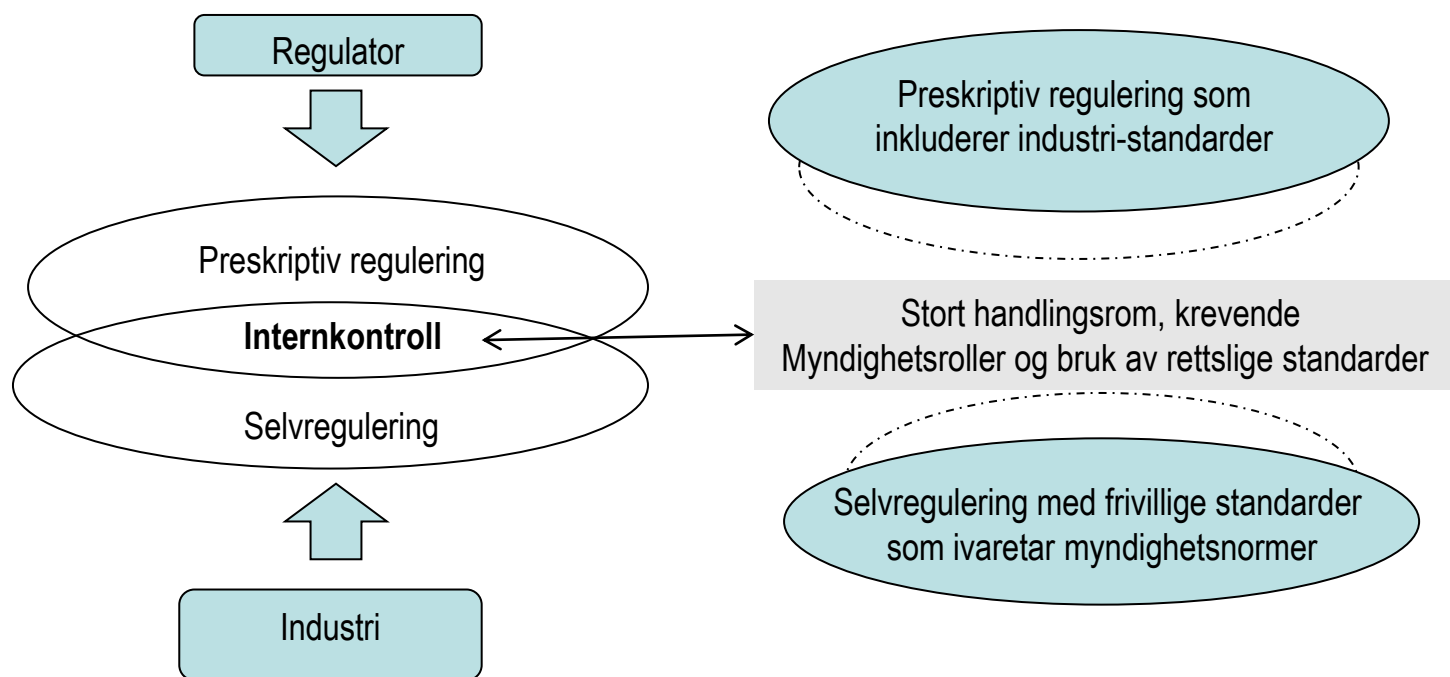
(Makt)balanse mellom aktører og interesser

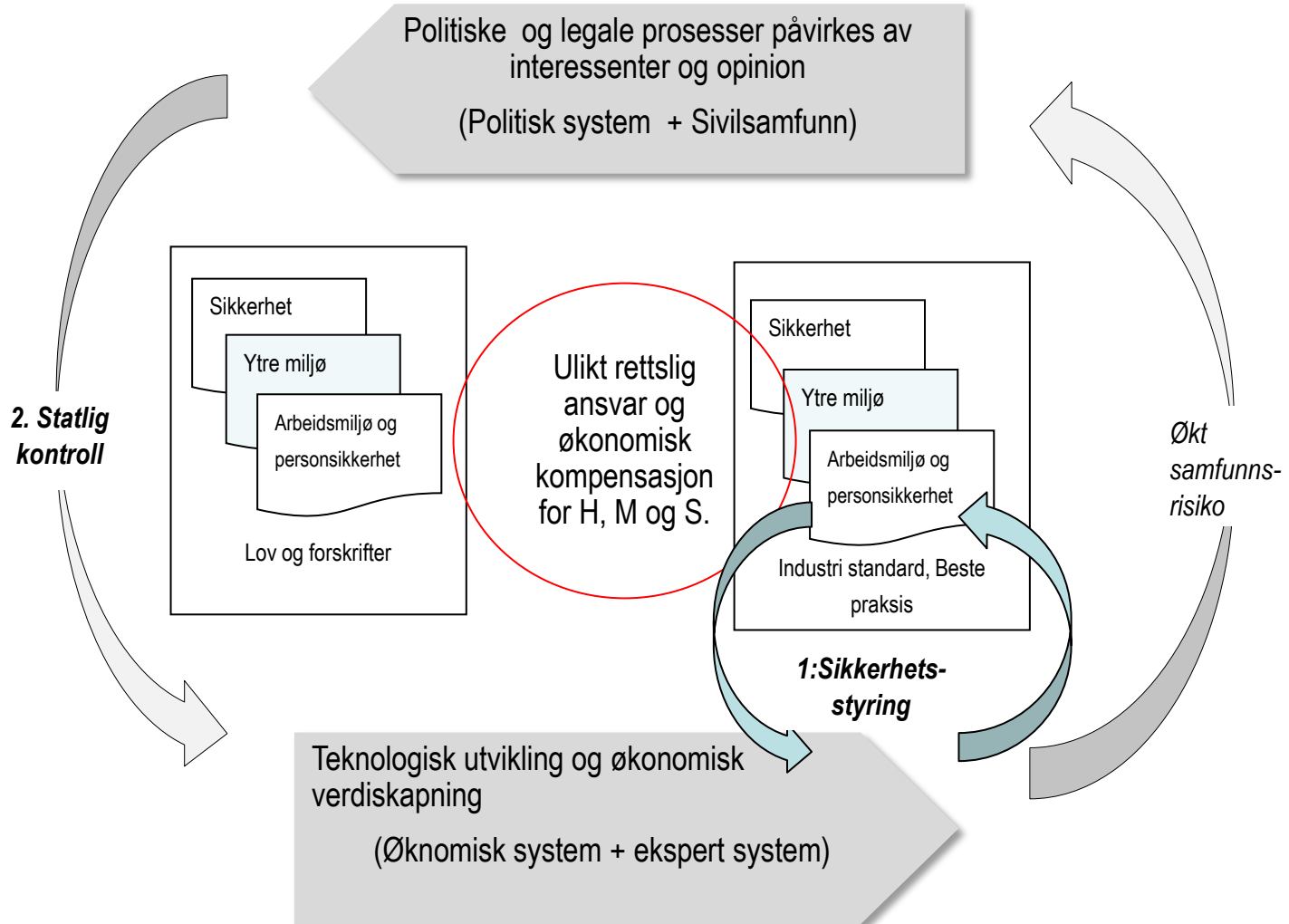
Hierarki av normer

Kategori	Hovedgruppe	Eksempler
Rettslig bindende normer	Lover	Petroleumsloven, Arbeidsmiljøloven
	Forskrifter	<i>Rammeforskriften</i> (Kongelig res.): Administrative forskrifter (Ptil): - <i>Styringsforskriften</i> - <i>Aktivitetsforskriften</i> - <i>Innretningsforskriften</i> - Andre forskrifter
Rettslige standarder	Veiledninger Ulovfestede virkemidler	Veiledning og fortolkning til forskrifter Henstillinger, likelydende brev, kampanjer, meroffentlighet, advarsel, etc,
Ikke-rettslige normer	Industrinormer (Standarder og prosedyrer) Beste praksis	NORSOK-standarder* Anerkjente industristandarder Virksomhetenes egne krav, prosedyrer og retningslinjer Prosjektspesifikke krav, prosedyrer og retningslinjer

Preskriptiv regulering, internkontroll og selv-regulering

Virksomhetenes sikkerhetsstyring (sirkel 1) vs. statlig kontroll med sikkerhet (sirkel 2)

Oppsummering

- Det er store forskjeller ved utforming av sikkerhetsregimer basert på internkontroll/selv-regulering. (Ref. utviklingen innen maritim industri og offshore olje- og gass industri)
- Et regime utvikles i en historisk og politisk kontekst og påvirkes av maktforholdene i aktørnettverket og risiko-persepsjon i opinionen
- Storulykker, forurensing av det ytre miljøet, arbeidsulykker og risiko ved arbeidsmiljøet mobiliserer ulike aktører, med ulikt rettslig og økonomisk ansvar
- Et robust regime bør utvikles i et samspill mellom virksomhetenes risikostyring (bottom-up) og myndighetenes regulering – (top-down)

Takk for oppmerksomheten + et boktips

